

За Українську Самостійну Соборну Державу!

Воля народам!

Воля людині!

БЮРО ІНФОРМАЦІЇ

УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ (УГВР)

Випуск Ч. 2

Серпень, 1948 р.

Рік вид. I

ПОСТАНОВИ

УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ

про встановлення медалі

„ЗА БОРТЬБУ В ОСОБЛИГО ВАЖКИХ УМОВАХ“

З уваги на те, що в різних р-йонах України багато учасників українського визвольно-революційного руху веде боротьбу проти московсько-більшевицьких окупантів у незвичайно важких умовах — в умовах, що вимагають від революціонерів і повстанців просто надлюдських фізичних і моральних зусиль, — для відзначення особливої мужності таких революціонерів і повстанців та їхніх особливих заслуг для справи визволення України встановити окрему медалю „За боротьбу в особливо важких умовах“.

Інструкцію в справі цієї медалі видасть Головне Командування УПА.

УКРАЇНСЬКА ГОЛОВНА ВИЗВОЛЬНА РАДА

6 червня, 1948 р.

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ ХРЕСТАМИ ЗАСЛУГИ
ВОЯКІВ УПА ТА УЧАСНИКІВ
УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНО-РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПІДПІЛЛЯ

I. За виявлені в боях мужність і героїзм, за видатні заслуги в керуванні боротьбою відділів Української Повстанчої Армії нагородити:

Золотим Хрестом Бойової Заслуги II-ої класу

1. Кармелюка В. 17	3. поруч. Гука	(УПА-Півд.)
2. сот. Гармана (УПА-Півд.)	4. поруч. Крука	(УПА-Півд.)

II. За видатні заслуги в національно-визвольній революційній боротьбі українського народу проти окупантів нагородити:

Срібним Хрестом Заслуги

1. Петра	СБ 20	5. Казку	УЧХ 17
2. Орка	СБ 22	6. Семена	(Півд.)
3. Марту	I УЧХ 22	7. Бея	(Проп.)
4. Марту	II УЧХ 22	8. Уласа	КГЗ

6 червня, 1948 р.

Українська Головна Визвольна Рада

ПРО ПІДВИЩЕННЯ
У ВІЙСЬКОВИХ СТУПНЯХ ВОЯКІВ УПА

Підвищити до ступня полковника:

Майора Лицаря

ГК (З д. старш. 22. I. 1948 р.)

ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ ПРАЦІВНИКАМ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ (СБ)
СТАРШИНСЬКИХ ТА ПІДСТАРШИНСЬКИХ СТУПНІВ
СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ, АНАЛОГІЧНО
ДО ВІДПОВІДНИХ ВІЙСЬКОВИХ СТУПНІВ В УПА

З уваги на те, що в успішній боротьбі з большевицькими поліційними органами та їх агентурою Служба Безпеки: 1) здобула значний фаховий досвід та 2) оформилася та діє як окремий, організований апарат, — з днем 22. I. 1948 р. всім працівникам СБ признати старшинські та підстаршинські ступні Служби Безпеки, аналогічно до відповідних ступнів в УПА.

З конспіративних причин номінацій працівників СБ не публікувати.

6 червня, 1948 р.

Українська Головна Визвольна Рада

У ГОЛОВИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІЯТУ УГВР, ЛОЗОВСЬКОГО

Будучи в місяці липні 1948 р. у Голови Генерального Секретаріату УГВР, Лозовського на його партизанській квартирі, представник Бюра Інформації УГВР звернувся до нього з проханням дати в'яснення деяких актуальних питань, що сьогодні особливо цікавлять легальну українську громадськість, з метою опублікувати потім ці в'яснення в українській підпільній пресі. Голова Генерального Секретаріату радо на це погодився і дав вичерпні відповіді на багато актуальних питань. Нижче ми коротко опублікуємо ці відповіді.

1. На зауваження представника Бюра Інформації про те, що деяка частина легального українського громадянства неправильно пояснює собі факт переходу кількох відділів УПА і груп революціонерів із західних окраїн Українських Земель (із-за т. зв. лінії Керзона) в західно-німецькі окупаційні зони, що стався літом — осінню 1947 р., — Голова Генерального Секретаріату заявив:

Перехід деяких відділів УПА і груп революціонерів із західних окраїн Українських Земель у західно-німецькі окупаційні зони відбувся згідно з директивою УГВР у цій справі та наказом Головного Командування УПА. Як більшості українського громадянства відомо, ранньою весною 1947 р. польсько-більшевицькі окупанти насильно викинули із західно-українських окраїн рештки українського населення, яке ще там залишилося після виселенної акції 1946 р. Цим разом українське населення цих теренів виселювано вже не до УССР, як це було раніше, але на Захід, головним чином в Ольштинське воевідство. Із значної частини сіл польсько-більшевицькі вороги народу виселили також польське населення, яке допомагало УПА і українському визвольно-революційному підпіллю. Більшість сіл спалено. Зруйновано та спалено також багато старинних церков. Після цього на цю цілком невеличку перемінену в пустиню, територію польсько-більшевицькі злочинці кинули проти УПА і українського революційного підпілля кілька вибраних дивізій військ усіх родів зброї. Продовжувати революційну боротьбу у таких умовах для УПА і революційного підпілля було фізично неможливо. В цій ситуації деякі відділи УПА та групи революціонерів дістали завдання пройти бойовим рейдом через Чехословаччину в західно-німецькі окупаційні зони з метою зв'язатися там із Закордонним Представництвом УГВР і через нього — а) скласти перед народами світу протест проти большевицьких та польських злочинств над українським народом та б) передати за кордон інформацію про визвольно-революційну боротьбу українського народу

проти польсько-большевицьких і московсько-большевицьких окупантів та про їх гнобительську політику на Українських Землях. Це, в цілбольшевицьких умовах, є, чи не єдиний, вихідний і надійний спосіб поінформувати світ про те, що в останні роки діється в Україні.

Проходячи рейдом через Чехословаччину, часто серед густих і завзятих сутічок із чехословацькою армією та поліційними загонами, контрольованими большевиками, відділи УПА провели серед чеського і словацького народів значну політично-пропагандивну роботу. Населення Чехословаччини зустрічало наші відділи скрізь дуже радо. Про цей рейд подавали відомості численні радіовисильні світу.

Треба підкреслити, що основна частина відділів УПА та революційних кадрів із-за т. зв. лінії Керзона перейшла літом 1947 р. до т. зв. Української ССР, щоб тут продовжувати свою визвольно-революційну боротьбу за визволення України з-під панування окупантів.

У зв'язку з усім сказаним вище, перехід деяких відділів УПА та груп революціонерів у західно-німецькі окупаційні зони треба розглядати тільки як чергове бойово-політичне завдання цих відділів і груп, а ні в якому разі як їх „капітуляцію“ перед ворогом, чи „втечу“ на еміграцію, як це собі пояснює деяка частина, непоінформованого легального українського громадянства.

2. У зв'язку з тим, що частина східно-українського (і взагалі підсоветського громадянства) громадянства приписує деякі революційні акції на Українських Землях „власівцям“, — Голова Генерального Секретаріату сказав:

Всі вістки про дії „власівців“ на Українських Землях є інспіровані мвд і мґб. Большевицькій охрانی йдеться про те, щоб, з одного боку, ставлячи поруч українського визвольно-революційного руху таких відомих російських агентів Гітлера, як „власівці“, дезорієнтувати підсоветські народні маси щодо самостійного національно і соціально-визвольного характеру українського революційного руху, та з другого боку, приписуючи деяку частину революційних акцій українського підпілля та УПА на рахунок „власівців“, применшувати тим силу і розміри української визвольно-революційної боротьби. На Українських Землях підпільно діє тільки український визвольно-революційний рух. Організованої підпільної боротьби „власівці“ на Українських Землях ніколи не вели ні не ведуть. „Власівцям“ — російській агентурі Гітлера на Українських Землях місця немає. Всі чутки про протибольшевицьку боротьбу „власівців“ в Україні, як також, правдоподібно, і в усьому Советському Союзі, треба вважати за свідому емведівську видумку.

3. На запитання представника Бюро Інформації про те, чи вже

підраховано скільки українців із Західної України вивезено на Сибір під час останнього масового вивозу звільни, тобто в днях 10-21 листопада 1947 р. та чи народи світу знають про цей факт, — Голова Генерального Секретаріату сказав:

За неповними підрахунками із Західної України, тобто Львівської, Станіславівської, Тернопільської, Дрогобицької, Чернівецької, Рівенської і Волинської областей, під час останнього вивозу вивезено около 150 тисяч українців, в тому числі найбільше жінок і стараків. Над вивожуваними евакуедисти по-людськи знущалися. На багатьох ешелонах большевицькі злочинці уміщували цинічні написи: „Евакуєвані з-під бандерівського терору“. Вивожуване населення трималося по-геройськи. З ешелонів неслися оклики: „Ми ще вернемося на рідні землі. Нас відомстять повстанці. Будемо будувати Україну на Сибірі. Хай живе Самостійна Україна“. Тепер багато вивожуваних, особливо малих дітей та стариків, померло відразу під час дороги — померло з голоду, з тісноти в задротованих вагонах, з холоду, з побоїв. Багато з вивезених померло зараз же в перші місяці на каторжних роботах. Умовини життя і праці вивезених українських чоловіків і жінок, — страхітливі. Ні в кого не може бути найменшого сумніву щодо того, що большевицькі злочинці застосовують вивіз українського населення у віддалені області Советського Союзу, як засіб масового фізичного винищування українського народу. Цей засіб вони широко застосовують уже впродовж 30 років. Історія людства не знає подібних прикладів фізичного винищування поневолених народів навіть з боку найжорстокіших поневолювачів. Московсько-большевицькі вороги народу перевищують усе, що найганебнішого було дотепер в історії.

За кордонами ССРСР знають у загальному про цей факт. Ми віримо, говорив Голова Генерального Секретаріату, що кожна чесна і поінформована людина за кордоном протестує проти такої злочинної політики в Україні, осуджує її. Та разом з цим, говорив далі Голова Генерального Секретаріату, український народ не може не обурюватися, коли бачить, що з боку офіційних політичних кіл з приводу цього чергового масового злочину над українським народом, як і з приводу незчисленної кількості інших злочинів, що мають місце на Українських Землях під большевицькою окупацією, не піднісся майже ні один голос протесту у відповідних міжнародних інституціях, котрі бачить, що всі високі принципи, що їх декларовано у цілому ряді міжнародних документів і покладено в основу цілого ряду міжнародних інституцій, не мають ніякої дійсної сили на території большевицького ССРСР, по відношенні до народів Советського Союзу. Український народ з найбільшим обуренням сприйняв той факт, що представники Советського Союзу — представники найбільш гноби-

тельської і найзлочиннішої державної системи, системи, що в ній масово знищуються цілі народи, що представників цієї держави допускається до таких міжнародних установ як Організація Об'єднаних Націй, до таких органів цієї організації як, нпр., Комісія в Питанні про Право Людина, де вони з безприкладним диктизмом, будучи цілі, від стіп до голови, сплямлені кров'ю мільйонів невинно замучених жертв, виголошують довезні промови про... права людини, де вони, маючи на своєму сумлінні сотні тисяч знищених українських патріотів, мільйони замученого в сибірських тайгах, і в середньо-азійських степах, і в самій Україні українського населення, знищення всього народу кримських татар, чеченців, — виступають як нібито найпоширеніші, найрішучіші противники... геноциду (знищування національних та расових груп).

Все це, однак, кінчив Голова Генерального Секретаріату, не послабить сили спротиву українського народу московсько-большевицьким окупантам, не захитає нашої віри в перемогу нашої визвольної революційної боротьби. Український народ знає, що його визволення в його власних руках. Вже не довго большевицьким злочинцям катувати підсоветські народи і обманювати світ. Справедливого суду народів, і, в першу чергу народу українського їм не минути...

4. На зауваження про те, що багато дехто із українських громадян, головню із східних областей, цілком схвалюючи ідеї українського визвольного-революційного руху, дещо скептично, водночас ставиться до пропозованих тим рухом демократичних принципів, — Голова Генерального Секретаріату сказав:

Гарантією справжньої демократичності майбутнього ладу в Українській Державі є в першу чергу широконародний характер українського визвольного-революційного руху, його безприкладна ідейність. Український визвольний-революційний рух зродився з над українського народу, в ім'я інтересів українського народу діє, воля і щастя українського народу — його найвища мета. Українські революціонери — сини українського народу, вихідці з найширших українських народних мас, які сьогодні масово гинуть за волю і щастя українського народу, — проти інтересів українського народу, проти інтересів українських народних мас ніколи не підуть. Влада українського народу на Українській Землі — ось мета змагань українського визвольного-революційного руху. Українські революціонери і повстанці піднесли на таку важку боротьбу з окупантами, керуючись найчистішими ідейними мотивами — найчистішим патріотизмом, найщирішою любов'ю до українського народу, найщирішим прагненням зробити кінець усьому тому гнобленню і експлуатації, що її терпів віками і терпить сьогодні український народ. Ці високо бла-

городні мотиви дають сили учасникам нашої визвольної-революційної боротьби переносити всі найважчі труднощі, що з ними зв'язана довга революційна боротьба в умовах большевицького режиму. Безприкладна, в найвищій мірі благородна, ідейність українських революціонерів і повстанців наказує їм радше самим кінчати із собою, ніж здаватися в руки ворога. До таких людей, як українські революціонери і повстанці треба мати довір'я. Українські революційні організації завжди підкреслюють, що вони борються не за Україну для себе, але за Україну для українського народу. Те, що так воно є фактично, як найпереконливіше підкреслюється тим, як українські революціонери і повстанці борються та, як вони вмирають.

Далі реальною гарантією демократичності майбутніх форм правління в Україні є саме існування УГВР. УГВР є побудована на чисто демократичних принципах та заступає демократичні погляди. В її склад увійшли представники різних українських самостійницьких партій та середовищ. Її визнає і цілковито підтримує найсильніша сьогодні політична організація на Українських Землях — Організація Українських Націоналістів під керівництвом Степана Бандери. ОУН, керована С. Бандерою, стоїть також на демократичних позиціях. УГВРаді підпорядковується Українська Повстанча Армія. Одним із найважливіших завдань УГВР є забезпечити проведення вільних і демократичних виборів в перших українських Установчих Зборах у Вільній Українській Державі. Доки існуватиме УГВР, доти вільна Україна правитиметься демократичним способом. У скликанні УГВРадю Перших Установчих Зборів український народ буде мати змогу вільно визначити далі форми свого внутрі державного устрою.

Для мене особисто сказав далі Голова Генерального Секретаріату, цілком зрозуміле, чому деякі українці із східних областей дещо скептично ставляться до нашої декларації демократичних принципів. Глибоко антидемократична практика большевиків, які формально стоять нібито за найщирішу демократію, не могла не наставити підсоветських людей скептично до всяких декларацій. Я сподіюся, однак, що УГВР своєю практикою зуміє переконати навіть найбільших скептиків у тому, що український визвольний-революційний рух є фактично за демократію, що він є за фактичні широкі демократичні права народних мас.

5. У зв'язку з посиленням большевицької колективізаційної акції на Західно-Українських Землях та у зв'язку з прийняттям большевицькою владою цілого ряду протинародних постанов у напрямі „зміцнення“ колгоспної системи у всьому Советському Союзі, представник Бюро Інформації УГВР попросив Голову Генерального Секретаріату висловитися про становище УГВР в справі колгоспів. Голова Генерального Секретаріату сказав:

УГВР є за повне знищення большевицької колгоспної системи в Україні, за повне визволення українського селянства з колгоспного ярма. В Платформі УГВР прийнятій I-им Великим Збором УГВР, говориться, що УГВР є „за забезпечення вільної форми трудового землекористування з визначенням мінімальних і максимальних розмірів для індивідуального землекористування“ (пункт 4, буква з). На цьому становищі УГВР стоїть і сьогодні. УГВР закликає українське селянство до боротьби з колгоспами як уже в давно сколективізованих східно-українських областях, так і в ще не цілком сколективізованих західних областях.

Український визвольно-революційний рух бореться проти большевицької колгоспної системи, по-перше, тому, що вона з'являється знаряддям варварської економічної і фізичної експлуатації українського селянства з боку большевицьких гнобителів, знаряддям їх жахливого соціального гноблення і, по-друге, тому, що ця система з'являється також засобом політичного підкорення українських селянських мас большевицькій імперіалістичній кліці.

Йдучи за закликами революційного підпілля, добре розуміючи всю протинародну експлуататорську і протинаціональну суть большевицьких колгоспів, українське селянство Західної України, як відомо, ставить большевицькій колективізаційній акції рішучий спротив. Усі підлі, часто, просто, бандитські методи, що їх стосують большевики, щоб примусити селян підписати заяву про вступ до колгоспу дають їм дуже малі результати.

УПА, революційне підпілля широко підтримують західно-українське селянство в його боротьбі проти большевицької колективізаційної акції. Саме завдяки підтримці західно-українське селянство досьогодні ще не сколективізоване. Свою боротьбу проти колгоспної системи в Україні український визвольно-революційний рух веде під гаслом: „Геть колгоспи! Земля селянам!“

6. Зулицяючись над питанням про перспективи визвольно-революційної боротьби українського народу на Українських Землях, Голова Генерального Секретаріату сказав:

В майбутнє я даваюся з оптимізмом. Я вірю насамперед в силу і завзяття українських народних мас, у їх високий патріотизм. Я вірю також у мужність українських повстанців і революціонерів, у їх підпільну конспіративну та бойову майстерність. Завдавши українському визвольно-революційному рухові значних втрат у людях, московсько-большевицькі окупанти не зуміла, однак, ні розбити нашу підпільну організацію, ні скількинебудь серйозно підірвати її силу, не добилися ніяких результатів на фронті ідейно-політичного наступу на український визвольний рух, хоч яких пільх метод вони не вживали. Український визвольний рух діє далі організовано.

Велика частина Українських Земель покрита організаційною підпільною мережею. Український визвольно-революційний рух не звузився, коли йдеться про територію його дій, навпаки, в деяких теренах він значно поширив свої впливи. На багатьох ділянках боротьби він веде успішний наступ. Революційні повстанські кадри в своїй сьогоднішній боротьбі спираються на величезний бойовий, конспіративний, організаційний і політичний досвід, що його вони здобули впродовж чотирьох років своєї боротьби в умовах большевицького режиму, а зокрема — на досвід боротьби з мвд і мвб. Витримавши переможно большевицькій наступ впродовж останніх чотирьох років, український народ зуміє переможно боротися й далі. Сподіюся також, що сприятливим для справи нашого визволення буде й розвиток міжнародних подій.

Завдання українського народу в теперішній момент — продовжувати і всіма силами і засобами ту революційну боротьбу, яку він веде сьогодні та ще ширше, на всіх Українських Землях, розгортати цю боротьбу. Український народ, який поніс такі жертви в своїй визвольній боротьбі останніх років, який проливав стільки крові за здійснення своїх самостійницьких ідеалів, не може послаблювати своєї боротьби тоді, коли, можливо, година його національного визволення не так то далеко. Можливі міжнародні ускладнення український народ повинен зустріти, ще більше згуртовуючись довкола українського революційного руху, під керівництвом УГВР, з іще більшою готовістю на найбільші навіть жертви в ім'я здобуття Української Самостійної Держави, з іще більшою дисциплінованістю, з іще більшою свідомістю відповідальності за майбутнє України.

„Ми, хоч серед величезних жертв, серед найважчих труднощів, але впевнено прямуємо до волі, ми нашою боротьбою постійно наближаємо день нашого визволення. Україна буде Вільною“, — так закінчив свою розмову з представником Бюро Інформації УГВР Голова Генерального Секретаріату Р. Лозовський.

Генерал ТАРАС ЧУПРИНКА

ДО ГЕНЕЗИ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ РАДИ

Визвольні Змагання українського народу в 1917-21 рр. закінчилися для нього невдатно. Після 1920 р. значна частина учасників українських армій опинилася в таборах для інтернованих в Польщі, в ЧСР. Українські політичні діячі, які брали активну участь у відновленні української самостійної держави

тв боротьбі за неї, переважно емігрували. Українські Землі роздеро між ССРСР, Польщу, Румунію та ЧСР. Український народ знов опинився під пануванням чужинців.

Визвольну боротьбу українського народу в 1917-21 рр. презентували два уряди — Уряд Української Народної Республіки (УНР) та Уряд Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР). В 1918 р. це було зумовлене окремим розвитком визвольної боротьби українського народу в межах царської Росії, і окремим — в межах австрійської монархії. Об'єднання усіх Українських Земель в одній Українській Народній Республіці, що його святочно проголошено історичним універсалом 22-го січня 1919 р. в Києві лише на короткий час припинили існування двох окремих Урядів. З уваги на специфічні, головним чином, зовнішньо-політичні умовини, що в них проходила визвольна боротьба українського народу в 1919-21 рр. обидва Уряди далі, продовжували існувати і діяти окремо.

Після 1920 р. були примушені емігрувати й обидва Уряди. На еміграції Уряд ЗУНР як представництво Західної України проіснував до остаточного вирішення справи Галичини Радою Амбасадорів 15. III. 1923 р. Уряд УНР продовжував існувати далі, хоч після ліквідації Союзу Визволення України (СВУ), тобто після 1930 р., його впливи на українських землях були дуже малі. Тут, на Українських Землях, в роках 1921-39, в обстановці, з одного боку, посиленого наступу окупантів на український народ, зокрема в обстановці скрайно ворожої українському народові політики московсько-більшевицьких окупантів, і, з другого боку, в обстановці постійного росту визвольної революційної боротьби українського народу за національне визволення створювався новий стан національно-політичних відносин. Уряд УНР, який продовжував стояти на політичних позиціях 1918-21 рр. та ні своїм особовим складом, ні своєю політикою, ні своїми поглядами ні в якій мірі не відбивав тих глибоких перемін, що dokonувалися у національно-політичному житті українського народу на Українських Землях, — вже не міг уважатися представником цього нового стану національно-політичних відносин в Україні.

Після 1920 р. український народ насильно загнаний в окупантське ярмо, своєї визвольної боротьби не припинив. Він її посилено вів далі у різних формах і на різних ділянках свого національного життя.

Найхарактернішим явищем українського національного життя в роках 1921-39 було виникнення і постійний ріст визвольної, революційної боротьби українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу. На фронті

підпільної боротьби, опинився найпатріотичніший, найідейніший, найактивніший український елемент. Щораз ширше вкорінювалися в Україні ідеї українського націоналістичного руху. Скрізь там, де вони доходили, вони нещадно опановували українські народні маси, різні українські національні середовища. Націоналістичний рух став одним із найважливіших факторів українського національного політичного життя.

Вибух у 1939 р. другої світової війни надав українському народові нові надії на можливість здійснення його самостійницьких прагнень.

Зокрема, провідні українські політичні кола вартшали використати для здійснення самостійницьких ідеалів українського народу вибух німецько-большевицької війни в 1941 р.

З ініціативи українських націоналістичних кіл, 30 червня, 1941 р., тобто зр'яв же в перших днях німецько-большевицької війни на Українських Землях утворився незалежний український уряд — Українське Державне Правління, яке перед усім світом проголосило відновлення Української Самостійної Держави.

На проголошення самостійності України німці відповіли арештуванням членів Українського Державного Правління, багатьох діячів українського підпільного руху та чільних українських патріотів.

Терористична, гнобительська політика німецьких окупантів в Україні дозела в наслідку, тільки до поглиблення і поширення боротьби українського народу. Український визвольний рух, шукаючи нових шляхів, змагав, як і змагає все до однієї і тієї самої мети — до побудови Української Самостійної Соборної Держави.

1942 р. в Україні, і особливо його друга половина, позначився посиленням наступом гітлерівських загарбників на український народ, а особливо жорстокого гноблення зазнавало українське населення у т. зв. „Райхскомісаріяті України“. Німці сидоміць вивозили все працездатне населення на каторжні роботи в Німеччину, немилосердно грабили населення з останніх харчових засобів, на найдрібніший спротив їхнім драконським зраджженням палали цілі села та вимордовували сотні ні в чому невинних мешканців. в тому числі завжди багато жінок і дітей, масово арештовували українських самостійників, усіх українських патріотів.

Крім гітлерівських окупантів, українські народні маси, зокрема селян, тероризували і грабили банди большевицьких партизанів. Ці банди, посуваючись з Білорусії, почали опановувати північні і південно-західні лісові терени України. Вся „протинімецька боротьба“ большевицьких партизанів зводилася до грабування українського населення з останніх шматків хліба, останньої одежини, до розшуків і розправ над українськими патріотами.

Активний, бойовий елемент] Полісся та північної Волині,

організований в рядах ОУН, керованої Степаном Бандерою, з метою боронити українські маси перед терором гітлерівців і більшовицьких партизанів та прагнучи активно, зо зброєю в руках боротися за здійснення самостійницьких прагнень українського народу, осінню 1942 р. почав творити збройні групи. Ці групи були примушені вести боротьбу відразу на три fronti: проти гітлерівських окупантів, проти насланих Кремлем в Україну більшовицьких партизанів та проти польських шовіністів. Ці останні, мріючи про відновлення польського панування на Українських Землях, організовані і озброєвані німцями, й собі почали у всілякий спосіб знущатися над українським народом.

Збройну, партизанську боротьбу проти ворогів українського народу українські народні маси привітали з захопленням. До бойових груп почало напливати шпоруз більше патріотичного, здебільша молодого боекватного елемента.

В м. лютому 1943 р., внаслідок особливого загострення німецького терору збройна повстанська боротьба українського населення проти гітлерівських окупантів стала на Волині і Поліссі масовим явищем.

Повстанські відділи, що сформувалися після масового переходу на нелегальне становище тисячі української молоді, тисячі українських чоловіків і жінок, не могли не існувати як бойові групи ОУН тому, що в них, крім членів ОУН, також опинилися люди співчуваючі деколи різним політичним групам, в минулому деколи до цих груп приналежні, опинилося багато безпартійних українських патріотів. З цих то причин прийшло до переорганізування всіх збройних відділів у загальнонаціональну, понадпартійну Українську Повстанчу Армію (УПА).

В короткий час новозорганізована УПА відбила всі німецько-більшовицькі наступи на українське населення Волині та Полісся і обмежила панування німців на тих теренах виключно тільки до більших міст, головних шосейних шляхів та залізничних ліній. Рівночасно УПА також звузила терени, опановані більшовицькими партизанами, до окремих невеличких лісових островів.

Таким чином під виключною контролею УПА опинилися значні території Волині та Полісся. УПА поширилася на Галичину і велику частину Правобережжя. Широка збройна боротьба проти всіх окупантів України за Українську Самостійну Соборну Державу виразно стала загальним виявом самостійницьких прагнень українських народних мас, українського народу в цілому. Починалася нова доба у визвольних змаганнях українського народу, нова доба в історії України.

Відступ німецьких армій, розвал Німеччини, що зарисовувався шпоруз виразніше, передові ідеї свободи народів і людини, що їх

притягла УПА, притягали в лави багатьох утікачів з німецьких таборів для військовополонених та з різних допоміжних військових формацій, організованих німцями з поневолених польської, московської та інших народів. В лавах УПА опинилося багато грузинів, азербайджанців, білорусів, татар та інших. Всіх їх зорганізовано при УПА в окремі національні відділи під їх власним командуванням.

З метою дати боротьбі інтернаціонального елемента в лавах УПА відповідну політичну платформу, з ініціатиивою УПА в м. листопаді 1943 р. на Волині скликано Конференцію Поневолених Народів. На Конференції визначено спільні цілі і методи боротьби всіх поневолених Московією народів.

Бойові і політичні успіхи УПА зацікавили українською проблемою сусідів України та різні інші чужонаціональні політичні кола. До Головного Командування УПА почали нав'язуватися представники других держав, бажаючи повести переговори з офіційним представництвом українського народу, з метою, врегулювати цілий ряд політичних справ актуальних зараз чи в майбутньому. Тому, що такого загальнонаціонального представництва українського народу, в цей час ще не було, — в зимі 1943-44 рр. ці переговори вело Головне Командування УПА. До участі в цих переговорах Головне Командування запросило також представників інших українських політичних самостійницьких угруповань.

Масове поширення збройної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу, що сталося внаслідок глибокого вкорінення серед якнайширших мас українського народу ідей українського визвольно-революційного руху; на виразно всенародний характер цієї боротьби; опанування УПАрмією значних територій Українських Земель; наближення до кінця війни між окупантами України — гітлерівською Німеччиною і більшовицькою Московією та, у зв'язку з цим, можливість заіснування догідної ситуації для української визвольної справи; значний зріст ваги української проблеми в результаті визвольної боротьби українського народу — всі ці моменти спонукали Головне Командування УПА здійснювати акцію в напрямі утворення загальнонаціонального, всеукраїнського політичного центру, який взяв би на себе найвище керівництво визвольною боротьбою за Українську Самостійну Державу та репрезентував би цю боротьбу назовні.

Треба підкреслити, що тут йшлося про утворення нового всеукраїнського загальнонаціонального центру — такого політичного центру, який зумів би відбивати новий стан національно-політичних відносин в Україні — стан високорозгорнутої боротьби та який відповідав би всім потребам такої широко розгорнутої бороть-

би; був би здібний такою боротьбою дійово керувати та належно її репрезентувати.

Таким центром не міг уважатися Уряд УНР, що формально продовжував існувати, тому, що він, як ми вже про це згадували, від тридцяти років уже ні в якій мірі не візеркалював тих глибоких політичних перемін, які доконувалися серед українського народу на Українських Землях, і був цілковито відірваний від тієї визвольної боротьби, яка саме під час тридцяти років в Україні виникла. Таким центром не могло уважатися також Українське Державне Правління, утворене на Українських Землях у м. червні 1941 р. з цієї простої причини, що майже всі члени цього Правління сиділи в цей час у німецьких тюрмах і концтаборах.

Для здійснення плану утворення всеукраїнського загальнонаціонального політичного центру (цей план зродився в колах Головного Командування УПА восени 1943 р.) — весною 1944 р. утворено Ініціативний Комітет. Цей Комітет відразу взявся до інтенсивної праці в тому напрямі.

Перше, ніж приступимо до розгляду праці Ініціативного Комітету, коротко розглянемо тодішню політичну ситуацію на Українських Землях, а зокрема — тодішнє політичне обличчя українського народу, тодішній стан і уклад українських національно-політичних сил.

Саме в тому часі, тобто в м. березні 1944 р., на лінії Ковель — Броди — Коломия зупинилася велика зимова большевицька офензива. Таким чином Українські Землі, розрізані лінією фронту, перебували під двома окупаціями; переважна частина Українських Земель була вже під новою московсько-большевицькою окупацією, а невеличка частина Західно-Українських Земель під гітлерівською. Програна гітлерівської Німеччини була вже цілком очевидна; німці не капітулювали, надіючись хіба на чудо.

Яке було політичне обличчя Українських Земель, що опинилися під новою російсько-большевицькою окупацією, зокрема ж — Східно-Українських Земель?

Активно в систему окупанта включалася цілком незначна частина східно-українського населення; колишні большевицькі партізани, члени большевицької партії, колишні працівники большевицької адміністрації тощо. Тут слід відмітити, що в останній час у большевицькій партії, адміністрації опинився найменше вартісний, спекулятивний елемент, єдиним життєвим девізом якого була особиста нажива, особиста кар'єра і більше ніщо. Такого елемента не бракує, мабуть, серед ні одного народу в світі, і він завжди перший заповняє ряди всяких агентур. Саме цей елемент, щоб здобути собі прихильність нової влади, на кілька місяців, а то й тижнів, перед приходом большевиків в Україну масово йшов у большевицькі партизанські відділи, що большевиць-

ка пропаганда не проминула широко розрекламувати як „масове поширення партизанського руху в Україні“.

Друга, чисельно найбільша, основна частина українського населення Східно-Українських Земель, будучи формально лояльною супроти нової окупантської влади, — в глибині душі цих окупантів ненавиділа.

Третя, досить значна, частина національно свідомого і активного східно-українського елементу, побоюючись большевицьких репресій і не хочучи служити большевицьким окупантам, виїжджала на Захід, на еміграцію.

Четверта частина східно-українського населення, охоплена і зорганізована українським визвольно-революційним рухом, залишилася на рідних землях під большевицькою окупацією, щоб продовжувати тут визвольну протибольшевицьку боротьбу. Дехто із східно-українських революціонерів переходив фронт в Західній Україні маючи в плані негайно після переходу фронту вертатися у східні області України. В східно-українських областях діяли також деякі відділи УПА.

Дещо інша була політична ситуація на Західних і Північно-Західних Українських Землях.

Поза невеликою частиною українського громадянства, головно інтелігенції, яка або орієнтувалася на німців, або не чула в собі сили затишатися на Українських Землях для активної боротьби проти большевицьких окупантів і тому готова була емігрувати на Захід, — переважна більшість українського населення, наставлена до большевицьких окупантів скрайньо ворожо, була рішена залишитися на рідних Землях і продовжувати активно збройну боротьбу проти московсько-большевицьких загарбників за Українську Самостійну Соборну Державу. Українське населення цієї частини України було цілковито під впливами УПА і революційного підпілля. УПА і революційне підпілля на цих теренах інтенсивно підготовлялися до визвольної боротьби в умовах червоної большевицької окупації.

Якщо аналізувати стан і уклад українських політичних сил на Українських Землях на провесні 1944 р. та абстрагуватися від т. зв. КП(б)У, як виразно неукраїнської агентурної політичної сили, то треба ствердити, що єдиною зорганізованою серйозно-політичною активною силою були тут тільки Організація Українських Націоналістів під керівництвом Степана Бандери. ОУН, керована С. Бандерою, майже цілком, за винятком хіба тільки деяких середовищ міської інтелігенції, мала за собою народні маси Західних і Північно-Західних Українських Земель. Вона проявляла найбільшу активність у кожному відношенні. На всіх політичних акціях УПА, що їх вона до цього часу проводила, слідний був уже сильний вплив ідей ОУН. ОУН посилено готувалася

боротьби з московсько-большевицькими окупантами, залишаючи з цією метою на Українських Землях майже всі свої кадри.

Коли брати до уваги кількість прихильників, то, після ОУН, керованої С. Бандерою, як чергове політичне середовище на Західно-Українських Землях треба назвати середовище Українського Центрального Комітету (УЦК), хоч його впливи в порівнанні з впливами ОУН під керівництвом С. Бандери були цілком незначні. Тут в період німецької окупації опинилося багато колишніх членів і симпатиків Українського Національно-Демократичного Об'єднання (УНДО), Фронту Національної Єдності (ФНЕ), переважна частина комбатантів колишньої Української Галицької Армії, об'єднаних до 1939 р. в т. зв. Молодій Громаді. Всіх цих людей об'єднували менше-більше однакові виразно пронимецькі погляди на завдання і методи української визвольної політики в умовах німецької окупації. Спираючись на організаційний апарат УЦК, ці люди вели в дусі своїх поглядів досить широку політичну пропаганду серед галицько-українських мас. Ця група, а особливо її частина, складена з комбатантів, душею яких був Д. Палій дуже заактивізувалася у зв'язку з пляном німців утворити з галицьких українців СС-Дивізію „Галичина“. Комбатанти колишньої УГА задумали в цьому випадку повторити експеримент з першої світової війни і так, як тоді через формуцію Українських Січових Стрільців, так і тепер через СС-Дивізію „Галичина“ діяти до утворення української військової сили, яка при сприятливій політичній обстановці змогла б повести боротьбу за Українську Самостійну Державу. Вся їхня ставка фактично була поставлена на німців. Впливи цієї групи обмежувалися виключно до Галичини і то тільки до частини інтелігентських і священничих кіл.

Деякі, цілком невеликі впливи, серед інтелігенції Галичини, менше вже Волині, як також деякі зв'язки з окремими громадянами Східної України мала ще ОУН, керована А. Мельником. Ця політична група змагала до розв'язки українського питання в рамках німецької системи. Підтвердженням цього є позитивне становище цієї групи до СС-Дивізії „Галичина“, відставлення туди таких своїх провідних членів, як, нпр., Коник, відмовлення від усякої активної протинімецької боротьби, скрайне негативне відношення до УПА, тощо. Разом з цим ОУН під провідом А. Мельника дуже песимістично оцінювала можливості боротьби в умовах большевицької окупації і тому всі її організовані кадри втікали перед большевиками на Захід.

Всі інші колишні політичні партії та осередки в Західній Україні фактично не існували. Що найменше тут можна було ще брати до уваги окремих людей, в минулому часто навіть визначних діячів колишніх політичних партій і груп, які мали деякі, до речі, дуже слабкі зв'язки між собою на Українських Землях і

ними, а також зв'язки серед деяких закордонних кіл. Середовища, що їх репрезентували ці люди були майже цілком політично не активні. Ці люди могли допомогти українській визвольній справі щонайменше своїми зв'язками і особистим авторитетом, що вони його ще мали серед певних українських кіл. До таких середовищ слід було зараховувати групу колишніх політичних діячів УНР, УНДО, гетьманців.

Поза перераховуваними тут політичними партіями і середовищами ніяких інших політичних сил в українському житті в цей час не було. Українське політичне життя не могло більше розвиватися ні під німецькою, ні під большевицькою окупаціями, і тому всі слабші політичні партії, які раніше існували були цілком зметені з лиця землі, а їх лідери в більшості випадків відсунулися від участі в активному політичному житті.

Ініціативний Комітет вирішив творити представництво українського народу, на демократичній основі. Демократична платформа давала можливість залучити до керівництва всіх чесних і національно вартісних українських патріотів незалежно від їхніх партійних поглядів.

Основні пункти політичної платформи, що мали стати основою формування нового політичного представництва українського народу, були такі: 1. Беззастережно визнати ідею Української Самостійної Соборної Держави як найвищу ідею українського народу; 2. Визнати революційні методи боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу також доцільними методами визвольної боротьби; 3. Здекларувати своє вороже ставлення проти московських большевиків та німців як окупантів України; 4. Визнати демократію як устеровий принцип Представництва. Пункт другий і третій платформи були зумовлені тією обставиною, що ініціатива утворення загальнонаціонального представницького органу вийшла саме від УПА, яка вела революційну боротьбу як проти большевицьких, так і проти гітлерівських окупантів, і що цей орган мав очолювати і керувати саме такою боротьбою українського народу проти всіх окупантів України.

Беручи за основу формування загальнонаціонального керівництва українського народу демократичний принцип, Ініціативний Комітет змагав цим способом якнайширше, якнайповніше відбити в цьому Тимчасовому Українському Парламенті всі існуючі в цей час в Україні, здорові національно-політичні сили. Особливо багато уваги Ініціативний Комітет приділяв притягненню до проєктованого Представництва представників східно-українського громадянства, що стояло в опозиції до большевицького режиму. Тут особливий натиск покладено на притягнення до цього Представництва самостійників молодшої генерації, вихованої уже в умовах большевицької окупації.

Праця Ініціативного Комітету не йшла легко. Найбільші труднощі були, очевидно, зумовлені потребою дуже суворої конспірації, що її треба було перестерігати при підготовці всієї справи. Обговорювати цю справу можна було виключно з людьми дуже певними та дискретними. Поза акцією мусіли опинитися, очевидно, групи, які одверто співпрацювали з німцями, також поза акцією мусіли опинитися групи, які були вороже наставлені до УПА і які нерідко як методу міжпартійної боротьби стосували денунціацію перед ворогом. Крім представників кіл суто політичних Ініціативний Комітет притягнув до Представництва ще декількох визначніших громадян, які репрезентували інші позаполітичні українські громадські кола. В м. червні 1944 р. праця Ініціативного Комітету була закінчена.

11-го липня 1944 р. далеко від непрошеного ока в Карпатах, почалися наради нового Українського Революційного Парляменту. Курінь УПА охороняв місце нарад перед можливим наскоком німців чи большевицьких партизанів. Зібралися представники всіх Українських Земель, при чому, особливо численно були представлені Східні Українські Землі. Зійшлися люди різних політичних поглядів. Були тут такі, які репрезентували активно діючі організовані політичні партії, а були й представники неактивних у даний момент політичних середовищ, які одначе могли внести свій вклад у визвольну боротьбу українського народу. Були і репрезентанти позаполітичних українських кіл.

Збори святочно проголосили себе Тимчасовим Українським Парляментом і назвали себе Українською Головною Визвольною Радою (УГВР). На голову Великого Збору УГВР вибрано відомого громадського діяча Волині Ростислава Волошина.

Великий Збір вислухавши широку політичну доповідь про міжнародне становище, доповідь про військове становище, що її виголосив Головний Командир УПА та доповідь про дотелерішні зносина Головного Командування УПА з представниками других держав.

Особливо живу дискусію викликала доповідь про міжнародне становище. В дискусії зударилися представники старшого політичного покоління з молодшим революційним табором. Дуже живу участь в дискусії приймали представники Східних Українських Земель. Пройнятий ідеєю Української Самостійної Соборної Держави, Великий Збір УГВР мусів узгіднити думки старшого і молодшого політичних поколінь. Неменше живу виміну думок викликав звіт про стосунки Головного Командування УПА з представниками других держав, і, зокрема, — звіт про стосунки з польськими визвольними силами.

Вдальшому Великий Збір УГВР приступив до опрацювання

Універсалу та Платформи УГВР. Соціально-економічна частина Платформи дала змогу учасникам громадянам Східно-Українських Земель висловити думки східно-українського громадянства на ці справи. Великий Збір дуже уважно прислухувався до цих думок і в суспільно-економічній ділянці цілком прийняв пропозиції „східняків“.

З черги Великий Збір УГВР опрацював Статут УГВР, що в ньому знайшов реальне відображення демократизм учасників Збору. Устрій УГВР, будучи, з одного боку, сутодемократичним, дає, з другого боку, тверду основу для існування і діяльності органів УГВР, так дуже потрібну у важких і змінливих революційних умовах. Взнявши до уваги те, що з бігом часу серед українського народу можуть виникати нові політичні сили, як також те, що можуть змінити своє становище до УПА існуючі політичні групи, Великий Збір УГВР прийняв постанову про можливість кооптувати до УГВР нових членів, які являлися б виразниками цих нових політичних сил.

Виходячи з того, що веяке народне Представництво доти з'являється справжнім виразником волі народу, доки воно діє серед народу і від нього не відривається, Великий Збір УГВР постановив, що місцем перебування УГВР є Українські Землі, а за кордон виїжджають тільки окремі члени УГВР з окремими дорученнями. Така постанова забезпечує УГВР перед перетворенням її в емігрантське представництво, як це було, нпр., з Урядом колишньої УНР та робить її у її політиці цілком незалежною від усяких сторонніх сил. 15 липня 1944 р. відбулися вибори Голови Президії УГВР, членів Президії УГВР, Голови Генерального Секретаріату УГВР, Генерального Судді УГВР.

Врочиста тиша запала на залі нарад, коли Голова Президії УГВР станув перед Головою Великого Збору УГВР, поклав руку на Український Державний Герб та почав повтаряти слова Присяги... Це присягав Президент України перед усім українським народом...

Цього ж таки дня Великий Збір УГВР закрався, а делегати роз'їхалися на місця своєї праці. Український Парламент — Українська Головна Визвольна Рада та український Уряд — Генеральний Секретаріат УГВР почали діяти. Не минуло й кілька місяців, як всі Українські Землі опинилися знов під большевицькою окупацією. УГВР осталася на Українських Землях — осталася з народом поділяти з ним його долю й подолати, вести його, керувати ним у його святій визвольній боротьбі.

На заклик УГВР не скоритися московсько-большевицьким окупантам так, як раніше гітлерівським, — український народ відповів завзятою, героїчною боротьбою проти большевицьких гнобителів і експлуататорів України. Український народ, керівний УГВР, свою визвольну боротьбу продовжує й досьогодні,

тобто вже впродовж чотирьох років, і є рішенням продовжувати її й далі, аж до її переможного закінчення — до побудови Української Самостійної Соборної Держави.

Визвольна боротьба, що її проводить український народ в останні роки під керівництвом УГВР, є найкращим підтвердженням того, що весь український народ, який бореться проти московсько-більшевицьких окупантів та їх українських агентів, беззастережно визнає Українську Головну Визвольну Раду та її цілком підтримує.

Особливо яскравою і могутньою маніфестацією єдності українського народу на Українських Землях з УГВР є повний бойкот більшевицьких т. зв. виборів у верховну раду СРСР та бойкот таких же виборів у верховну раду УРСР та місцевих рад, що його на заклик УГВР, не зважаючи на найдикий терор окупанта, провів український народ в дні 10-го лютого 1946 р., 9-го лютого і 21-го грудня 1947 р. Бойкотуючи на заклик УГВР більшевицькі вибори, український народ не тільки здемаскував диктаторський, тоталітарно-терористичний, глибоко антидемократичний характер більшевицького режиму, але і провів своє публічне масове голосування за УГВР та її Генеральний Секретаріат — за свій Парламент і Уряд.

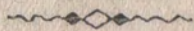
Таємно непомітно для широкого загалу йде праця УГВР на Українських Землях під московсько-більшевицькою окупацією. Про неї чує український народ лаше в ряди-годи, читаючи її звернення, заклади, постанови, тощо. Про неї чують бійці УПА і учасники збройного підпілля, коли в наказах Головного Командування УПА чують слова: „Рішенням УГВР від дня... нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги I-ої класи...“. Про неї знає кожний хто повторяв слова Присяги бійця УПА складені на Великому Зборі УГВР. Про неї довідається, врешті, кожний, хто почув, що на Полі Слави, крім рядових бійців УПА і революціонерів збройного підпілля, загинули також члени УГВР: уродженець Волині Ростислав Волошин — Голова Великого Збору УГВР та уродженець Східних Українських Земель журналіст Йосип Позичанюк. Решта політичної праці УГВР з конспіративних причин покищо мусить бути закрыта для ширшої громадськості.

Праця Закордонного Представництва УГВР проходить в іншій обстановці. Вона має можливість виступати відкрито і про нього знають широкі політичні і громадські кола в усьому світі. Заступаючи українську визвольну справу на міжнародному полі, Закордонне Представництво УГВР шле в українській справі від імені УГВР меморіали, письма, прогести. Закордонне Представництво УГВР об'єктивно інформує закордон про становище в Україні. За його посередництвом увесь світ є поінформований про те, що ук-

раїнський народ не склав зброї, не скорився, а активно бореться за своє національне і соціальне визволення, що не хрущови, не гречухи та коротченки є виразниками справжніх прагнень українського народу, а УГВР та її Генеральний Секретаріат.

УГВР — Всенародне Представництво українського народу існує і діє. УГВР керує визвольною боротьбою українського народу, очолює її та репрезентує. УГВР веде український народ через усі труднощі боротьби до остаточної перемоги — до Української Самостійної Соборної Держави.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Для зілюстровання розмірів і характеру терору большевицьких окупантів, що вони його вже впродовж чотирьох років стосують в Україні, зокрема в Західній, ми нище наведемо деякі зведені дані про цей терор. При цьому мусимо зазначити, що райони, даними з яких в цей час ми розпоряджаємось, не є типові в цьому відношенні. На підтвердження цього скажемо, що в Західній Україні є села, що в них число вбитих большевиками дорівнює, а то й перевищує число вбитих у наводжуваних нами цілих районах (нпр., в с. Орів, Дрогобицької обл., від 1944 до 1947 рр. большевики вбили 72-ох жителів цього села). Та навіть будучи не типовими, ці дані дають певний конкретний образ того, як большевицькі злочинці розправляються з повсталим до боротьби за свою волю українським народом.

В р-ні Краковець, Львівської обл., (дані із сс. Любені, Вілька Руснівська, Морянци, Наконечне II, Вовча Гора, Серня, Бунів, Передбір'я, Семирівка, Лабинська Воля, Чернилява, Іваники, Гнійниці, Нагачів, Липовець — разом 15) в часі 20.VII. 1944 р. до 20.VII. 1947 р. московсько-большевицькі окупанти:

арештували	1074	чоловік
заслали на Сибір та вивезли на примусові роботи на Донбас	149	-п-
вбили	139	-п-
насилно змобілізували в ЧА.	1488	-п-
з того загинули	394	-п-
стали інвалідами	190	-п-
повернулись здоровими	762	-п-
провели облав на села	426	
провели облав на ліси і поля	222	

(Замітка: В подане тут, як скрізь нище, число арештованих не входять особи, що були арештовані на короткий час, а тільки ті, що отримали судові вироки чи перебували в тюрмі довше. Особи арештовані і після короткого часу звільнені становлять у

кожному р-ні західних областей України 50-70% всього населення р-ну, особи притримані і поліційно переслухані — 75-100%. Коли йдеться про Краковецький р-н, то для ілюстрації наведемо, що в 1946 р. перед „виборами“ у верховну раду ССРСР в селі Чернилява було арештовано 515 селян.)

В р-ні Судова Вишня, Дрогобицької обл., (дані з сс. Дмитровичі, Макунів, Шешоровичі, Мокряни Вел., Мокряни Малі, Голодівка, Дитятичі, Орховичі, Волостків, Стоянці, Настичі, Санники, Вуйковичі, Королин, Тулиголови, Арлянівська Воля, Твірна — разом 17) в часі 20.VII. 1944 р. до 20.VII. 1947 р. московсько-більшевицькі окупанти:

арештували	824	чоловік
вислали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	153	-п-
вбили	52	-п-
насильно змобілізували в ЧА	1114	-п-
з того загинули	228	-п-
стали інвалідами	95	-п-
повернулись здоровими	690	-п-
провели облав на села	340	
провели облав на ліси і поля	194	

В р-ні Мостиська, Дрогобицької обл., (дані із сіл: Годині, Чернева, Малків, Сокола, Малинівська Воля, Підгать, Ляшки Гостинні — разом 7) в часі 20.VII. 1944 р. до 20.VII. 1947 р. московсько-більшевицькі окупанти:

арештували	380	чоловік
вислали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	150	-п-
вбили	28	-п-
насильно змобілізували в ЧА	1040	-п-
з того загинуло	348	-п-
стали інвалідами	76	-п-
повернулись здоровими	529	-п-
провели облав на села	112	
провели облав на ліси і поля	57	

В р-ні Крукиничі, Дрогобицької обл., (дані із сіл: Вишенька, Радиничі, Підлиски, Чуженачі, Буховичі, Ганьковичі, Тамановичі, Волянковичі, Гориславичі, Йорданівка, Радокінці, Гусаків, Бойовичі, Золотковичі, Мислятичі, Мочеради, Ляшки Зав'язані, Кропильники, Ятв'яги, Ніговичі, Княгиничі, Костільники, Островець — разом 22), в часі 20.VII. 1944 р. до 20.VII. 1947 р. московсько-більшевицькі окупанти:

арештували	1434	чоловік
заслали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	116	-п-

воїли	39	чоловік
насилно змобілізували в ЧА	2534	-"-
з того загинуло	502	-"-
стали інвалідами	251	-"-
повернулись здоровими	1550	-"-
провели облав на села	385	
провели облав на ліси і поля	165	
В р-ні Яворів, Львівської обл. (дані із сіл: Наконечне, Порудно, Поруденко, Селиська, Рогізно, Шутова, Черчак, Підлубли, Берлихів, Ляшки, Біжомля, Новосілки, Мужаловичі, Вільшаниця, Заліжжя, Цетуля, Яжів Новий, Стадники, Чолгині, Молошковичі, Брухналь, — разом 22) в часі 20.VII. 1944 р. до 20.VII. 1947 р. московсько-більшевицькі окупанти:		
арештували (з 8-ми сіл тільки неповні дані)	779	чоловік
вислали на Сибір і вивезли на примусові роботи в Донбас	279	-"-
вбили	244	-"-
насилно змобілізували в ЧА	1452	-"-
з того загинуло	204	-"-
стали інвалідами	218	-"-
повернулись здоровими	740	-"-
провели облав на села	946	
провели облав на ліси і поля	442	
В с. Рогізно (р-н Яворів) спалили	112	господарств
В 12-ти р-нах Львівської обл.: Лопатинському, Радеківському, Сокальському, Велико-Мостівському, Рава-Руському, Немирівському, Магерівському, Жовківському, Куликівському, Яричівському, Кам'янка-Бузькому, Ново-Милятинському — в часі 17. VII. 1944 р. до 17.VII. 1945 р. більшевицькі злочинці:		
вбили	1817	чоловік
в тому числі стариків	120	
жінок	99	
малих дітей	68	
арештували	3479	чоловік
заслали на Сибір	2123	-"-
в тому числі стариків	624	
жінок	898	
дітей	601	
вивезли на примусові роботи в Донбас	649	чоловік
спалили	2706	господарств
ограбили і здемолювали	2650	-"-
зрабували і здемолювали	40	церков
знищили	176	бібліотек
В р-ні Золотники, Тернопільської обл., за м. травень-червень 1945 р. начальник мвд зі своїми опричниками знищили 73 мирних		

селян, при чому більшість з них були садистичним способом замучені.

В концтаборі мвд в селі Берегомет (р-н Винниця, Чернівецької обл.) весною 1945 р. ембелівські опричники знищили голодовою смертю 200 політв'язнів.

Жертвою голоду, викликаного більшовиками також на Західно-Українських Землях, зимою 1946-47 р. і весною 1947 р. впали (невовні дані з деяких районів Західної України):

в р-ні Коломия, Станиславівської обл.			70	чоловік
-п- Печеніжин	-п-	-п-	49	-п-
-п- Коршив	-п-	-п-	32	-п-
-п- Обертан	-п-	-п-	211	-п-
-п- Снятин	-п-	-п-	98	-п-
-п- Заболотів	-п-	-п-	20	-п-
-п- Гвіздець	-п-	-п-	40	-п-
-п- Городенка	-п-	-п-	55	-п-
-п- Заліщики, Тернопільської	-п-	-п-	14	-п-
-п- Борщів	-п-	-п-	11	-п-
-п- Золотий Потік	-п-	-п-	45	-п-
-п- Журвано, Дрогобицької	-п-	-п-	20	-п-

Під час масового вивозу західно-українського населення на Сибір 19-21.X. 1947 р. вивезено (невовні дані з деяких р-нів):

з р-ну Берестечко, Рівенської обл.			110	родин
-п- Вєрба	-п-	-п- з 17 сіл	127	-п-
-п- Радивалів	-п-	-п- з 17 сіл	108	-п-
-п- Демидівка	-п-	-п- з 10 сіл	38	-п-
-п- Самбір, Дрогобицької	-п-	-п- з 29 сіл	141	-п-
-п- Ст. Самбір	-п-	-п- з 22 сіл	149	-п-
-п- Устрики	-п-	-п- з 10 сіл	73	-п-
-п- Стрїлки	-п-	-п- з 25 сіл	176	-п-
-п- Добромиль	-п-	-п- з 17 сіл	118	-п-
-п- Нижанковичі	-п-	-п- з 12 сіл	73	-п-
-п- Турка	-п-	-п- з 12 сіл	77	-п-
-п- Рогатин, Станиславівської	-п-	-п- з 30 сіл	130	-п-
-п- Букачівці	-п-	-п- з 19 сіл	151	-п-
-п- Бурштин	-п-	-п- з 22 сіл	83	-п-

Від редакції: В нашому наступному випуску (Ч. 3) буде поміщене зведення бойових дій УПА і збройного підпілля на Українських Землях за час від м. серпня 1946 р. до м. серпня 1947 р.